

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

Gullspångs kommun

info@gullspang.se

Beslut för Gullspångs kommun

efter tillsyn av utbildningen i Gullspångs kommun

Skolinspektionens beslut

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor och huvudmän är i dagsläget starkt påverkade av de åtgärder som vidtas med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Skolinspektionen anpassar för närvarande på olika sätt sin tillsyn och granskning. Mer information finns på www.skolinspektionen.se. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Skolinspektionen anser dock att det är viktigt att meddela bedömningen efter den tidigare tillsynen eller granskningen som redan ägt rum. Skolinspektionen har i detta beslut satt uppföljningstiden med hänsyn till rådande omständigheter. Uppföljningstiden kan komma att förlängas ytterligare om förutsättningarna förändras. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gullspångs kommun att **senast den 1 mars 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för utbildningen

Skolinspektionen konstaterar att Gullspångs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Förskoleklass och grundskola

- Huvudmannen ser till att det vid grundskoleenheterna erbjuds och anordnas modersmålsundervisning till alla elever som tillhör någon av de nationella minoriteterna och för de elever som i övrigt har rätt till detta. (10 kap. 7 § skollagen, 5 kap. 10 § skolförordningen [2011:185])
- Huvudmannen ser till att det vid grundskoleenheterna erbjuds studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det. (5 kap. 4 § skolförordningen)

Åtgärder

- Gullspångs kommun ska erbjuda och anordna modersmålsundervisning i finska.
- Gullspångs kommun ska se till att elever i behov av studiehandledning i thailändska respektive pashto erbjuds studiehandledning.

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

Vuxenutbildning

- Huvudmannen tillhandahåller kommunal vuxenutbildning som svenska för invandrare och ser till att det bedrivs i den omfattning och enligt studievägarna som författningarna kräver. (20 kap. 3 och 24 §§ skollagen, Kursplan för utbildning i svenska för invandrare, Utbildningens uppbyggnad)
- Huvudmannen ser till att kommunal vuxenutbildning är flexibel till arbetsformer, tid och bedrivs kontinuerligt under hela året så att den möter varje elev utifrån dennes behov och förutsättningar. (20 kap. 2, 16, 24 §§ skollagen, 2 kap. 18, 19, 25 §§ förordningen om vuxenutbildning, Lvux 12, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, 2.4 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare är utformad så att den enskildes studier kan kombineras med förvärvsarbete och andra studier inom andra skolformer inom skolväsendet. (20 kap. 26 § skollagen, 1 kap. 3 § andra stycket förordningen om vuxenutbildning)

Åtgärder

- Gullspångs kommun ska som huvudman se till att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare bedrivs i en omfattning som motsvarar undervisning i genomsnitt 15 timmar per vecka under en fyra veckorsperiod.
- Gullspångs kommun ska som huvudman se till att kommunal vuxenutbildning är flexibel till arbetsformer, tid och bedrivs kontinuerligt under hela året så att den möter varje elev utifrån dennes behov och förutsättningar.
- Gullspångs kommun ska som huvudman se till att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare är utformad så att den enskildes studier kan kombineras med förvärvsarbete.

Styrning och utveckling av utbildningen

Skolinspektionen konstaterar att Gullspångs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, i förhållande till de nationella målen, och dokumenterar denna uppföljning. (1 kap. 9 §, 4 kap. 3 och 5-6 §§ skollagen, Lgr 11, 4 Fritidshemmet syfte och centrala innehåll)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder för att säkerställa en likvärdig utbildning, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (1 kap. 9 §, 4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (1 kap. 9 §, 4 kap. 3 och 6-7 §§ skollagen)
- Huvudmannen ser till att det inom ramen för utbildningen bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever, samt tar emot anmälningar om kränkande behandling från rektorer. (6 kap. 6-10 §§

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

skollagen, Lgy11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden,
Lvux12, 1 Vuxenutbildningens uppdrag och värdegrund , Grundläggande
värden)

Åtgärder

Systematiskt kvalitetsarbete förskola

- Gullspångs kommun i egenskap av huvudman ska utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen av resultaten av utbildningen i förskolan besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder i syfte att utveckla förskolan.
 - Utifrån denna analys motivera varför huvudmannen valt att prioritera de utvecklingsåtgärder som man beslutar om.
- Gullspångs kommun ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa. Gullspångs kommun ska se till att uppföljning, beslut om utvecklingsåtgärder och planering för genomförandet dokumenteras.
 - I arbetet med att planera för genomförandet av beslutade åtgärder ingår att fastställa när under läsåret som förskolan ska genomföra dessa åtgärder.
 - Huvudmannen ska arbeta fram en rutin för att följa upp och säkerställa att de planerade utvecklingsåtgärderna också genomförs.

Systematiskt kvalitetsarbete fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola samt gymnasieskola

- Gullspångs kommun ska följa upp resultaten av utbildningen inom *fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola och gymnasieskola*. Uppföljningen ska göras i relation till de nationella målen.
 - I fritidshem ska uppföljning av hur verksamheten arbetar utifrån målen i skollag och läroplan genomföras. Det kan till exempel vara att följa upp elevgruppernas storlek och sammansättning eller hur verksamheten kompletterar skolan.
 - I förskoleklass ska uppföljning av hur verksamheten arbetar utifrån målen i skollag och läroplan genomföras. Det kan till exempel vara hur väl eleverna förbereds för övergång till årskurs 1.
 - I grundskolan och grundsärskolan ska uppföljning av elevernas måluppfyllelse ske för vardera ämne och/eller ämnesområde och i de årskurser där kunskapskrav finns. Dessutom ska skillnader i resultat mellan flickor och pojkar följas upp.
 - I gymnasieskolan ska en uppföljning av måluppfyllelsen i de ämnen och kurser som eleverna läser genomföras.

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

- I fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola och gymnasieskola ska arbetet med trygghet och studiero inom verksamheterna följas upp.
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen av resultaten inom fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola och gymnasieskola ska Gullspångs kommun besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder i syfte att utveckla respektive verksamhet.
 - I arbetet med att analysera uppföljningen av resultaten ingår att utvärdera och analysera de bakomliggande orsakerna till att resultaten ser ut som de gör i vardera verksamheten och att,
 - Jämföra dessa resultat mot resultat från tidigare läsår för att kunna se en utveckling av respektive verksamhet utifrån tidigare års analyser och beslutade utvecklingsåtgärder.
 - Utifrån denna analys motivera varför huvudmannen valt att prioritera de utvecklingsåtgärder som man beslutar om.
- Gullspångs kommun ska planera för genomförandet av de beslutade utvecklingsåtgärderna och genomföra dessa. Gullspångs kommun ska se till att uppföljning, beslut om utvecklingsåtgärder och planering för genomförandet dokumenteras.
 - I arbetet med att planera för genomförandet av beslutade åtgärder ingår att fastställa när under läsåret som respektive verksamhet ska genomföra dessa åtgärder.
 - Huvudmannen ska arbeta fram en rutin för att följa upp och säkerställa att de planerade utvecklingsåtgärderna också genomförs.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i huvudmannens ansvarstagande avseende förutsättningar för utbildningen samt i huvudmannens styrning och utveckling av utbildningen.

Tillsynen visar att kommunen inte sett till att elever i grundskolan som har rätt till modersmålsundervisning samt behov av studiehandledning får sina rättigheter och behov tillgodosedda.

Vidare visar tillsynen att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare inte bedrivs kontinuerligt under hela året, inte är flexibel och ger inte heller eleverna möjlighet att kombinera studier med arbete.

Vad gäller utvecklingen av utbildningen måste huvudmannens systematiska kvalitetsarbete förbättras inom framförallt fritidshem, förskoleklass och grundskola,

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

grundskola och gymnasieskola. Vid tiden för tillsynen följer huvudmannen inte upp kunskapsresultaten eller arbetet med trygghet och studiero inom ovannämnda verksamheter. Utan uppföljning av kunskapsresultat och andra nationella mål begränsas huvudmannens möjligheter att genomföra en systematisk analys med tydlig koppling mellan resultaten och den utbildning som bedrivs. Därmed begränsas huvudmannens förutsättningar att fatta beslut om åtgärder som är nödvändiga för att utveckla utbildningen i relation till de nationella målen.

Föreläggande

Förutsättningar för utbildningen

Förskoleklass och grundskola

Modersmålsundervisning i minoritetsspråk erbjuds inte

Skolinspektionen bedömer att Gullspångs kommun inte erbjuder och anordnar modersmålsundervisning till alla elever som har rätt till det. Utredningen visar att kommunen erbjuder modersmålsundervisning i flera språk, men att det finns elever som har finska som modersmål och som inte får sitt behov tillgodosett trots att det är ett minoritetsspråk. Kommunen har försökt rekrytera lärare i finska men dock inte lyckats. Vid tiden för tillsynen annonserar dock inte kommunen efter lärare i finska eller försöker rekrytera på annat sätt. Skolinspektionen bedömer att kommunen inte har gjort tillräckligt för att tillgodose elevernas rätt till modersmålsundervisning. Att inte erbjudas modersmålsundervisning riskerar att försvåra flerspråkiga elevers lärande och utveckling mot målen.

Enligt skollagen ska en elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk. Ett av de nationella minoritetsspråken är finska enligt skolförordningen. Huvudmannen är enligt skolförordningen skyldig att anordna modersmålsundervisning endast om det finns en lämplig lärare. Av kapitel 5 a i skolförordningen framgår hur, och under vilka förutsättningar, fjärrundervisning får anordnas i modersmål.

Av huvudmannens inkomna redovisning och av intervjuer med skolchefen och rektorer framkommer att kommunen erbjuder modersmålsundervisning i flera språk, bland annat arabiska, tigrinja och persiska/dari. Däremot erbjuds inte modersmålsundervisning i språket finska trots att det finns elever som har finska som modersmål. Skolchefen och rektorer säger i intervju att de försöker rekrytera modersmålslärare i finska men inte lyckats med det. Vidare säger skolchefen att det vid tiden för Skolinspektionens tillsyn inte annonseras efter modersmålslärare i finska, men att det planeras att göras.

Studiehandledning på modersmål erbjuds inte på alla språk

Skolinspektionen bedömer att Gullspångs kommun inte erbjuder studiehandledning på modersmålet till alla elever som behöver det. Utredningen visar att det finns elever vid kommunens grundskolor som har behov av studiehandledning i språken thailändska respektive pashto men att dessa elever inte ges studiehandledning. Kommunen har försökt tillgodose behoven, dels genom att försöka samarbeta med närliggande

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

kommuner, dels genom att annonsera efter behörig personal, utan att lyckas. Vid tiden för tillsynsbesöket annonserar dock inte kommunen för att få tag på studiehandledare. Skolinspektionen bedömer att kommunen inte har gjort tillräckligt för att tillgodose elevernas rätt till studiehandledning på modersmålet. Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för en elev som behöver det. För den enskilde eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att nå kunskapskraven som minst ska uppnås i ett eller flera ämnen även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att alla elever i behov av studiehandledning på modersmålet inte erbjuds studiehandledning innebär därmed att alla elever inte ges samma möjligheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Enligt skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Av kapitel 5 a i skolförordningen framgår hur, och under vilka förutsättningar, fjärrundervisning får anordnas för att ge elever studiehandledning på modersmålet.

Det finns elever i kommunens grundskolor vars behov av studiehandledning inte kan tillgodoses, uppger rektorer i grundskolan vid intervju. De språk där studiehandledning inte kan erbjudas är enligt rektorerna thailändska och pashto, vilket även bekräftas i intervju med nämndens politiker. Rektorerna säger att de har försökt tillgodose behoven, dels genom att försöka samarbeta med närliggande kommuner, dels genom att annonsera efter behörig personal, men har inte lyckats. Vid tiden för Skolinspektionens tillsyn säger rektor för grund- och grundsärskola samt skolchefen att det däremot inte finns någon aktiv annons ute för att få tag i studiehandledare i varken thailändska eller pashto.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen bedrivs inte kontinuerligt under hela året genom lärarledd undervisning och är inte tillräckligt flexibel

Skolinspektionen bedömer att Gullspångs kommun inte ser till att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare bedrivs kontinuerligt under hela året eftersom eleverna inte ges undervisning i omfattningen minst 15 timmar i veckan under en fyraveckorsperiod under sommaren. Utredningen visar att eleverna erbjuds endast två timmar närundervisning i veckan under sommaren, motsvarande en period på 10 veckor. Den distansundervisning som eleverna erbjuds övrig tid under sommaren bedömer Skolinspektionen inte vara tillräcklig för att eleverna sammantaget ska erbjudas den undervisningstid de minst har rätt till. Vidare bedömer Skolinspektionen att Gullspångs kommun inte ser till att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare är utformad så att eleverna kan kombinera sina studier med exempelvis förvärvsarbete eftersom eleverna endast erbjuds två timmar undervisning i veckan på kvällstid. I övrigt är elever som förvärvsarbetar under dagtid hänvisade till ovan nämnda distansstudier. Att hänvisa elever under sommaren till endast två timmar närundervisning och distansstudier samt inte ge elever möjlighet att kombinera studier med arbete kan inte anses uppfylla kravet att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare ska bedrivas kontinuerligt under året, vara flexibel och utgå

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

från den enskildes behov och förutsättningar. Om utbildningen brister i flexibilitet avseende omfattning, kontinuitet och arbetsformer finns det en risk att eleverna begränsas i sin progression och sina möjligheter att nå målen för utbildningen. Det finns samtidigt en risk att elever som skulle vilja och/eller behöver delta i vuxenutbildning avstår från detta.

Enligt skollagen är målet för den kommunala vuxenutbildningen att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande, ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar. Utbildningen ska vidare enligt skollagen kunna kombineras med förvärvsarbete. Utbildning i svenska för invandrare ska enligt förordningen om vuxenutbildning i genomsnitt under en fyraveckorsperiod omfatta minst 15 timmars undervisning i veckan. Undervisningens omfattning får dock minskas om eleven begär det och huvudmannen finner att det är förenligt med utbildningens syfte. Huvudmannen ska vidare verka för att undervisningen i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare erbjuds på tider som är anpassade efter elevens behov. Utbildningen ska bedrivas kontinuerligt under hela året.

Av intervjuer med lärare och studie- och yrkesvägledare framgår att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare inte bedrivs kontinuerligt under hela året eftersom eleverna inte erbjuds tillräcklig undervisning under ett antal veckor per år. Lärare och studie- och yrkesvägledaren säger att eleverna ges möjlighet att delta i närundervisning två timmar per vecka under sommaren, dvs. under en tidsperiod på 10 veckor. Vidare säger lärare och studie- och yrkesvägledaren att det även finns ett digitalt läromedel som kan användas så att eleverna kan få distansundervisning men det hjälper dock inte till så att eleverna kan ges 15 timmar undervisning i veckan under en fyraveckorsperiod. Anledningen till att eleverna inte kan ges mer än två timmar undervisning per vecka under sommaren har bland annat varit för att lärarna har ferietjänster säger lärare, studie- och yrkesvägledare, skolchef för vuxenutbildningen och kommunchef. De undervisningstillfällen som erbjudits under sommaren har dessutom framförallt använts som provtillfällen och uppföljning av hur väl elever lyckats med uppgifter de fått av lärare säger skolchefen för vuxenutbildning. Enligt lärare spelar det egentligen ingen roll om eleverna hade getts mer undervisningstid under sommaren eftersom eleverna ändå har svårt att delta. Skälet till detta säger lärare och studie- och yrkesvägledaren är att eleverna är beroende av grundskolans skolbuss för att kunna ta sig till de lokaler där undervisningen bedrivs. Enligt lärare innebär det att eleverna inte kan delta i någon undervisning när grundskolan är stängd för lov, då det inte går någon skolbuss, vilket motsvarar 10 veckor under sommaren och ytterligare 5 veckor under resterande delen av året.

Av intervjuer med lärare och studie- och yrkesvägledaren framgår att elever som läser svenska för invandrare inte ges möjlighet att kombinera arbete med studier. Lärarna säger att undervisningen under övriga delen av året, dvs. utöver sommarveckor och andra lovveckor, bedrivs på dagtid och endast två timmar en kväll i veckan. Enligt lärarna innebär detta att elever som arbetar på dagtid inte kan delta i undervisningen. För att eleverna ska kunna kombinera arbete och studier behöver eleverna ta ledigt från

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

sitt arbete vilket inte sker, säger lärarna. Som framgår ovan säger lärare och studie- och yrkesvägledaren att det finns ett digitalt läromedel som kan användas av eleverna för distansundervisning men att detta inte är tillräckligt. Enligt studie- och yrkesvägledaren deltar inte de flesta elever som arbetar dagtid och läser svenska för invandrare genom distansundervisningen på den undervisningstid som finns på kvällstid en gång i veckan. Enligt lärare och studie- och yrkesvägledaren leder avsaknaden av möjlighet att kombinera arbete och studier till att flera elever gör kortare avbrott i sina studier för att under vissa perioder arbeta eller göra praktik.

Motivering till föreläggande som ingripande

Gullspångs kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Gullspångs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av utbildningen

Huvudmannen fattar inte beslut om utvecklingsåtgärder inom förskolan

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Gullspångs kommuns systematiska kvalitetsarbete på huvudmannanivå vad gäller förskolan. Utredningen visar att huvudmannen, utifrån en uppföljning och analys av föregående års resultat inom skolformen förskola, inte fattar beslut om utvecklingsåtgärder. Huvudmannen planerar därmed inte heller för genomförandet av nödvändiga utvecklingsåtgärder. Rektorer för kommunens förskolor följer upp förskolornas resultat och upprättar ett gemensamt kvalitetsdokument som redovisas för barn-, utbildning- och kulturnämnden. I kvalitetsdokumentet för förskola föreslår förvaltningen också ett antal utvecklingsåtgärder för huvudmannen att ta ställning till. Nämnden fattar dock inga beslut om utvecklingsåtgärder utan tar endast del av den information och de resultat som finns i rapporten. Detta uppfattas av rektorer och förvaltning som en otydlighet i styrningen från huvudmannens sida. Denna otydlighet riskerar att åtgärder för att utveckla verksamheten inte genomförs eftersom rektorer för förskola kan bedöma att genomförandet av åtgärder inte faller inom ramen för deras budgettilldelning. Det innebär vidare att nämnden som huvudman inte tar tillräckligt ansvar för att utveckla och förbättra utbildningen inom förskola vilket på sikt kan bidra till minskad likvärdighet och kvalitet.

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt förarbetena till skollagen har huvudmannen det yttersta ansvaret för genomförandet av utbildningen, vilket ger huvudmannen en central roll när det gäller att bedriva ett kvalitetsarbete som ska garantera kvalitet och likvärdighet (prop. 2009/10:165 sid. 306).

I samband med tillsynsbesök i kommunen framkommer att en kvalitetsrapport sammanställts för förskolan. Den 24 februari 2020 får Skolinspektionen ta del av

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

rapporten som sammanställts av rektorer för förskolan. Förskolans kvalitetsrapport följer den mall som huvudmannen beslutat om och innehåller en redovisning av verksamheten och dess resultat för år 2019. Dessutom innehåller den förslag till utvecklingsåtgärder för huvudmannen att ta ställning till.

Representanter för nämnden säger i intervju att de efterfrågar och försöker hålla sig informerade om vad som sker i verksamheterna och hur resultaten ser ut. Enligt representanter för nämnden följer huvudmannen upp resultat inom förskola men att kvalitetsrapporten för förskola ännu inte presenterats för nämnden på grund av eftersläpning i kvalitetsarbetet och att rapporten precis blivit klar och ska presenteras i nämnden. Representanter för nämnden säger att förskolan följs upp av huvudmannen utifrån målen som finns i läroplan för förskolan, Lpfö18. Enligt representanter för nämnden får huvudmannen en presentation av verksamheterna och hur de arbetat med målen i läroplanen och nämnden tar del av informationen. Dock har nämnden inte fattat några beslut om utvecklingsåtgärder eftersom nämnden bedömt att verksamheterna kan fullgöra sitt uppdrag inom budget säger representanter för nämnden. Kommer det några förslag då kan nämnden fatta beslut säger representanter för nämnden. Enligt rektorer för förskola lämnas en kvalitetsrapport för förskoleverksamheten till nämnden men huvudmannen ger ingen återkoppling på det som rapporteras. Rektorer för förskola säger att de i kvalitetsrapporterna skriver förslag på utvecklingsområden som huvudmannen behöver ta ställning till men att huvudmannen inte fattar beslut om utvecklingsåtgärder utan bara tar del av rapporten. Även skolchef för förskola och skola instämmer i det som rektorer för förskola uppger. Skolchefen säger att nämnden är engagerad och intresserad av verksamheterna och nämnden efterfrågar hur väl verksamheterna arbetar utifrån målen men att det finns en brist i det systematiska kvalitetsarbetet eftersom kvalitetsrapporterna som presenteras för nämnden inte återkopplas tillbaka i form av beslut om utvecklingsåtgärder.

Huvudmannen följer inte upp resultaten inom fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola samt gymnasieskola

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Gullspångs kommuns systematiska kvalitetsarbete på huvudmannanivå vad gäller utbildningen i fritidshem samt inom förskoleklass och grundskola, grundsärskola och gymnasieskola. Skolinspektionens utredning visar att det vid tiden för tillsynsbesöket saknas en uppföljning av måluppfyllelsen för utbildningen i fritidshem, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och gymnasieskolan. För fritidshemmen saknas en uppföljning på huvudmannanivå av hur verksamheten lever upp till de nationella målen. Detsamma gäller för förskoleklassen. För grundskolan saknas en sammanställning av andelen elever i kommunen som når kunskapskraven i läsförståelse i årskurs 1 och de ämnen där kunskapskrav finns i årskurserna 3, 6 och 9. Det saknas även en sammanställning och analys avseende skillnaderna i resultat mellan flickor och pojkar. Mot bakgrund av de stora skillnaderna i resultat mellan flickor och pojkar i årskurs 9 läsåret 2018/19 är en sådan sammanställning och analys av resultaten av största vikt. För grundsärskolan saknas en uppföljning på huvudmannanivå av hur kunskapsresultaten ser ut i grundsärskolan i de ämnen och ämnesområden där det finns kunskapskrav i årskurs 3, 6 och/eller 9. Även för utbildningen inom gymnasieskolan saknas en uppföljning av kunskapsresultaten. Eftersom det saknas uppföljning av måluppfyllelsen i samtliga dessa verksamheter saknas också en jämförelse och en analys av de samlade

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

kunskapsresultaten på huvudmannanivå. Huvudmannen har heller inte gjort någon uppföljning av resultatet från arbetet med trygghet och studiero i fritidshem, förskoleklass, grundskola, grundsärskolan eller gymnasieskolan. Vidare saknas beslut om nödvändiga åtgärder för att utveckla verksamheten inom dessa skolformer samt i fritidshemmen.

Huvudmannens avsaknad av insyn i resultaten inom fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola och gymnasieskola innebär att det finns risk för att huvudmannen inte sätter in nödvändiga och relevanta åtgärder för att utveckla utbildningen i syfte att höja måluppfyllelsen. Därmed finns en risk att de nationella målen inte uppfylls och att barnens och elevernas kunskapsutveckling äventyras.

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Enligt förarbetena till skollagen har huvudmannen det yttersta ansvaret för genomförandet av utbildningen, vilket ger huvudmannen en central roll när det gäller att bedriva ett kvalitetsarbete som ska garantera kvalitet och likvärdighet (prop. 2009/10:165 sid. 306).

Inför tillsynen har huvudmannen i svar till Skolinspektionen den 28 januari 2020 uppgett att huvudmannen inte sammanställt någon kvalitetsrapport för fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola och gymnasieskola avseende läsåret 2018/2019. I samband med tillsynsbesök i kommunen den 18-20 februari 2020 uppger representanter för nämnden att kvalitetsrapporten avseende läsåret 2018/2019 för skola ännu inte har presenterats för nämnden på grund av eftersläpning i kvalitetsarbetet och att rapporten precis blivit klar och kommer att presenteras i nämnden.

Av intervjuer med skolchef, rektorer och representanter för nämnden framgår att huvudmannen inte följer upp resultaten för alla verksamheter. Representanter för nämnden säger att de efterfrågar och försöker hålla sig informerade om vad som sker i verksamheterna och hur resultaten ser ut. Enligt skolchefen och representanter för nämnden följer huvudmannen upp resultat inom förskola och grundskola men gör inte motsvarande uppföljning av resultat särskilt för fritidshem och grundsärskola. Rektorer för grundskola uppger i intervju att det finns ett inrapporteringsystem i kommunen som de använder för att rapportera in resultaten från respektive grundskola och fritidshem men att detta inte sammanställs i en kvalitetsrapport till huvudmannen. Enligt rektorerna för grundskolan förs en dialog med huvudmannen om betygsresultaten i årskurs 6 och 9 men någon skriftlig sammanställning av resultaten med tillhörande analys och beslut om utvecklingsåtgärder finns inte på huvudmannanivå. Enligt skolchefen finns en kvalitetsrapport för grundskola och i detta ingår även fritidshem. Skolchefen säger att kvalitetsrapporten kommer skickas till Skolinspektionen efter tillsynsbesöket.

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

Den 24 februari 2020 skickar huvudmannen in dokumentet "Kvalitetsrapport förskola skola mall BUK" till Skolinspektionen. Av denna framgår att en kvalitetsrapport för varje skolform ska sammanställas och presenteras för nämnden varje höst samt vad kvalitetsrapporten som förskola och skola lämnar till huvudmannen ska innehålla. Bland annat ska en kvalitetsrapport avseende varje skolform innehålla en analys av föregående års vidtagna åtgärder i verksamheterna, beskrivning av förutsättningar i form av ekonomi, lokaler med mera som funnits, årets resultat med tillhörande analys inom områdena Utveckling, kunskap och lärande, Normer och värden och Inflytande och delaktighet samt en handlingsplan med konkreta och tydliga åtgärder.

Den 24 februari 2020 skickar huvudmannen även in dokumentet "Förskola och grundskola i Gullspångs kommun - Kvalitetsrapport på huvudmannanivå 2018" vilket innehåller en redogörelse av förskolans verksamhet för år 2019 och grundskolans verksamhet avseende läsåret 2017/2018. Rapporten innehåller även en sammanställning av vissa resultat inom grundskolan, såsom andel elever i årskurs 9 som uppnår kunskapskrav i alla ämnen, andel elever i årskurserna 3 och 6 som deltagit i alla delprov av nationella prov och klarat alla delprov för ämnesprov i svenska, och svenska som andra språk. Det har därmed inte inkommit någon rapport som innehåller en redogörelse av verksamheten inom fritidshem, grundsärskola och grundskola avseende läsåret 2018/2019 eller uppföljning av kunskapsresultaten som finns i bilaga 2 avseende målpuppfyllelsen i grundskolan.

För gymnasieskolan finns inget kvalitetsarbete och därmed har heller ingen kvalitetsrapport upprättats enligt representanter för nämnden, skolchefen och rektorn. Skolchefen säger att gymnasieskolan i kommunen består av introduktionsprogrammet språkinträdning (IM). Detta startades som ett projekt då det kom många nyanlända. Enligt representanter för nämnden har huvudmannen muntligen efterfrågat hur närvaron ser ut på IM samt hur genomströmningen ser ut på programmet. Skolchefen och rektorn säger att IM startades som ett tvåårigt projekt och någon uppföljning av verksamheten och dess resultat har hittills inte genomförts. Skolchefen säger vidare att IM kommer att följas upp som ett projekt av kommunfullmäktige efter innevarande läsår för att därefter ta ställning till om programmet ska fortsätta bedrivas eller inte.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Förutsättningar för utbildningen

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Gullspångs kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömningsområdet förutsättningar för utbildningen inom *förskolan, fritidshem, grundsärskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan*.

Styrning och utveckling av utbildningen

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Gullspångs kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömningsområdet styrning och utveckling av utbildningen inom *vuxenutbildning*.

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

På Skolinspektionens vägnar

X Claes Börjesson

Beslutsfattare
Signerat av: Claes Börjesson

X Mikaeil Yousefi

Föredragande utredare
Signerat av: Mikaeil Yousefi

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Johanna Svedberg och undervisningsråd Elisabeth Fogelberg medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Gullspångs kommun

Bilaga 2: Måluppfyllelse

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

Bilaga 1: Fakta om Gullspångs kommun

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Gullspångs kommun under våren 2020. Detta beslut avser huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning.

Det är barn-, utbildnings- och kulturnämnden i Gullspångs kommun som fullgör kommunens uppgifter när det gäller förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola. Kommunstyrelsen i Gullspångs kommun fullgör kommunens uppgifter avseende vuxenutbildningen. Kommunstyrelseförvaltningen är beredande organ till både barn-, utbildnings- och kulturnämnden samt till kommunstyrelsen. I kommunen finns två skolchefer, en för vuxenutbildningen och en för övriga verksamhetsformer.

Förskola (dnr SI 2019:9102)

Gullspångs kommun har totalt tre förskolor placerade i tätorterna Gullspång, Hova och Otterbäcken. Enligt uppgift från kommunen finns vid tillsynstillfället 199 barn inskrivna i förskolorna i kommunen. Förskolorna leds av två rektorer. Det finns inga fristående förskolor eller pedagogisk omsorg i kommunen.

Fritidshem (dnr SI 2019:9103)

Gullspångs kommun har totalt tre fritidshem. Enligt uppgift från kommunen finns vid tillsynstillfället 181 elever inskrivna i fritidshemmen i kommunen. Två av de kommunala fritidshemmen är placerade i anslutning till två av kommunens grundskoleenheter i Gullspång och Hova. Det tredje fritidshemmet i kommunen finns i Otterbäcken och inte i anslutning till någon grundskoleenhet. Det finns inga fristående fritidshem i kommunen.

Förskoleklass och grundskola (dnr SI 2019:9098) samt grundsärskola (dnr SI 2019:9099)

Det finns två grundskoleenheter med förskoleklass och grundskolans årskurser 1- 6, inklusive fritidshem samt en grundskoleenhet för grundskolans årskurser 7-9 i kommunen. På en av skolorna finns även grundsärskola för åldrarna 7-16 år.

Enligt uppgift från kommunen finns vid tillsynstillfället 506 elever inskrivna i grundskolan i kommunen. Det finns också sju elever mottagna i grundsärskolan varav sex elever är inskrivna i och får sin undervisning i kommunens grundskola/grundsärskola.

Det finns inga fristående grundskolor eller grundsärskolor i kommunen.

Gymnasieskola (dnr SI 2019:9100)

Gullspångs kommun bedriver inga nationella program i gymnasieskolan utan endast introduktionsprogrammet IM språkin introduktion. Enligt uppgift från kommunen finns

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

vid tillsynstillfället 16 elever inskrivna på språkin introduktion. I övrigt erbjuds elever alla nationella gymnasieprogram och övriga introduktionsprogram utanför kommunen.

Det finns inga fristående gymnasieskolor i kommunen.

Gymnasiesärskola (dnr SI 2019:9101)

Kommunen saknar gymnasiesärskola. Kommunens elever som tillhör målgruppen erbjuds utbildning på gymnasiesärskolor utanför kommunen.

Det finns inga fristående gymnasiesärskolor i kommunen.

Vuxenutbildning (dnr SI 2019:9104)

I Gullspångs kommun bedrivs utbildning i egen regi inom kommunal vuxenutbildning på en skolenhet som leds av en rektor. Vuxenutbildningen tillhandahåller grundläggande vuxenutbildning i svenska för invandrare och vissa kurser inom vuxenutbildning på grundläggande nivå samt vissa kurser inom vuxenutbildning på gymnasial nivå. Samarbete sker inom Skaraborgs kommunalförbund och viss utbildning köps in från andra utbildningsanordnare såsom Hermods och Jensen Education. Vid tiden för tillsynen bedrivs ingen särskild utbildning för vuxna på grundläggande eller gymnasial nivå.

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104

Bilaga 2: Måluppfyllelse

Förskola

För förskolan finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultaten för utbildningen i förskolan. I huvudmannens kvalitetsrapport för förskolan för läsåret 2018/19 framgår bland annat att förskolorna utvecklat sitt kvalitetsarbete och värdegrundsarbete. Enligt huvudmannen reflekterar och analyserar personalen undervisningen i förskolan och arbetet med barnen betydligt mer än tidigare. Det framgår vidare att de insatser som genomförts utifrån mål i läroplanen avseende värdegrund, barnens språkutveckling, teknik, matematik och naturvetenskap har gett goda resultat i barngrupperna och bidragit till ökad samsyn om uppdraget, barnsyn, kunskapsyn och förhållningssätt hos personalen.

Fritidshem

För fritidshemmen finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultaten för utbildningen i fritidshem. Huvudmannen har inte redovisat några sammanställda resultat gällande verksamheten i fritidshemmen.

Förskoleklass

För förskoleklassen finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultaten för utbildningen i förskoleklassen. Huvudmannen har inte redovisat några sammanställda resultat gällande utbildningen i förskoleklassen.

Årskurs 1

Det finns ingen nationell statistik som visar andelen elever som nått kunskapskraven i läsförståelse i årskurs 1. Huvudmannen har inte redovisat några sammanställda resultat gällande andelen elever som nått kunskapskraven i läsförståelse i årskurs 1.

Årskurs 3

Det finns ingen nationell statistik som visar andelen elever som nått kunskapskraven i de ämnen i årskurs 3 där det finns kunskapskrav. Huvudmannen har inte redovisat några sammanställda resultat gällande andelen elever som nått kunskapskraven i läsförståelse i årskurs 1.

Årskurs 6

Nationell statistik från läsåret 2018/19 visar att 65 procent av eleverna uppnådde kunskapskraven i alla ämnen. Statistiken visar att det finns stora skillnader mellan kommunens skolenheter, på Gullstensskolan F-6 uppnådde 59 procent kunskapskraven i samtliga ämnen och på Regnbågsskolan uppnådde nästan 100 procent kunskapskraven i samtliga ämnen.

Dnr SI 2019:9098, 2019:9099, 2019:9100,
2019:9101, 2019:9102, 2019:9103, 2019:9104**Årskurs 9**

Nationell statistik från läsåret 2018/19 visar att 65 procent av eleverna nådde kunskapskraven i alla ämnen. Det är stor skillnad mellan könen då andel flickor som nådde kunskapskraven i alla ämnen var 55 procent, jämfört med pojkarna där andelen som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen var 74 procent. Genomsnittligt meritvärde från våren 2019 var på Gullstensskolan 7-9 199,4. Flickornas genomsnittliga betygsvärde var 202,3 och pojkarnas 196,6.

Grundsärskola

Det finns ingen nationellt sammanställd statistik som visar resultaten för utbildningen i grundsärskolan. Huvudmannen har inte redovisat några sammanställda resultat för utbildningen i grundsärskolan.

Gymnasieskola

Huvudmannen har inte redovisat några sammanställda resultat för utbildningen i gymnasieskolan.

Gymnasiesärskola

Gullspångs kommun bedriver inte utbildning inom skolformen gymnasiesärskola, därför finns inte några resultat att redovisa för denna verksamhet.

Vuxenutbildning

Nationell statistik från 2018 visar att 44 procent av kursdeltagare i kommunal vuxenutbildning på grundläggande vuxenutbildning slutförde sina kurser. För deltagare i kommunal vuxenutbildning på gymnasial vuxenutbildning var det 74 procent av kursdeltagarna som slutförde sina kurser, vilket är högre i jämförelse med riket som ligger på 70 procent. För kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare framgår av nationell statistik för år 2018, att 86 procent av eleverna i Gullspångs kommun som var nybörjare år 2016 fått minst godkänt betyg i någon kurs under åren 2016, 2016 och 2018. Detta var högre än genomsnittet för riket som låg på 62 procent.

Det finns ingen nationell statistik som visar resultaten i särskild utbildning för vuxna. Vid tidpunkten för tillsynen finns inga elever som deltar i särskild utbildning för vuxna i kommunen.